

GŁOS LUBAWSKI

POLSKO-KATOLICKA GAZETA BEZPARTYJNA NA POWIAT LUBAWSKI I OKOLICE

Wychodzi trzy razy tygodniowo: we wtorek, czwartek i sobotę.

Przedpłata: miesięczna wynosi 80 groszy z doręczeniem 1 złoty.
kwartalna wynosi 2,40 zł. z doręczeniem 3,00 zł.

W wypadkach nieprzewidzianych spowodowanych siłą wyższą (przeszkód w zakładzie, złożenia pracy i t.p.) abonent nie ma prawa żądania niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia: za ogłoszenie od wiersza 1 mm. na str. 6-lin. 15 gr.
na str. 2-lin. 50 gr., ogłoszenia drobne słowo 20 gr.
Za ogłoszenia redakcja nie odpowiada.

Telefon Nr. 59. Konto czekowe P. K. O. Nr. 145266.

Członkami drukarni B. Miłoszewskiego w Nowemście n. Drw.

Rok III.

Nowemiasto n. Drwęcą, sobota dnia 2. maja 1936 r.

Nr. 51

3 Maja.

Pokolenia polskie, zrodzone w okresie niewoli, czeły dzień 3-go Maja, dzień uchwalenia Konstytucji Majowej. Czeły tę ustawę ustrojową jako testament polityczny Rzeczypospolitej, jako dokument i cenną pamiątkę szlachetnego wysiłku zmierzającego do ratowania tonącej już nawy Rzeczypospolitej.

To półtorawieczu, które upłynęło między 3-cim Maja 1791 roku a 11-ym listopada 1918 roku — było wypełnione z jednej strony strasnym uciskiem sił obcych, władz zaborczych, a z drugiej bohaterскими wysiłkami, by przecieć rozkuć kajdany niewoli. Kościuszko wciągnął w orbitę czynu zbrojnego kosynierów chłopca Bartosza Głowackiego i „pospólstwo” miejskie, porwane przez szewca Jana Kilińskiego zatem siły społeczne, które przedtem, w szlacheckiej Rzeczypospolitej były poza nawiasem. W ciągu XIX-go stulecia porwy najszlachetniejszych stworzyły Legjony Henryka Dąbrowskiego, czyn podchorążych Piotra Wysockiego, obozowiska leśne powstańców 1863-go roku. Ukazanie się na widowni dziejowej Józefa Piłsudskiego zdołało ideę walki o niepodległość wcielić w czyn.

Dopiero stworzenie w polskich oddziałach wojskowych i powstańcach instrumentu siły, która rozkruszyła zdołała ostatecznie jarzmo niewoli i przygotować młode pokolenie do walki o granice wyzwolonego Państwa — spełniło to, o czym marzyli i o co modlili się nasi wieszczowie narodowi: przywróciło Polsce wolność.

To też w chwili, gdy to się stało, przedstawicielstwo narodowe, szukając aktu historycznego, któryby symbolizował najczystsze i najwznioślejsze intencje, nawiązało do najpiękniejszej tradycji, którą nam przekazały ostatnie lata przedzoborowej Polski — uznało akt konstytucyjny z 3-go Maja za jedną z najszlachetniejszych pamiątek. Pierwszy Sejm zatem dzień uchwalenia Konstytucji Majowej ogłosił świętem państwowym.

I z perspektywy naszych przeżyć tuż po wskrzeszeniu wolnego Państwa — uczynił pierwszy Sejm zupełnie słusznym. Bo po niemal 150-letniej przerwie dzieło Kołłątaja, Staszica, Małachowskiego, akt prawny, stanowiący dla wszystkich Polaków w ciągu całego okresu od upadku Rzeczypospolitej do wywalczenia wolności wspomnienie, krzepiące ducha i nawołujące do czynu — było jakby testamentem, przekazanym wskrzeszonej Polsce.

Jednak ten sam pierwszy Sejm w wyzwolonej Polsce, który dzień 3-go Maja ogłosił świętem państwowym — nie spełniał testamentu historycznego Majowej Konstytucji. Uczynił wprawdzie z dnia 3-go maja święto — ale zasad, przyświecających twórcom Majowej Konstytucji, nie wcielił w praktykę życiową.

Cóż bowiem było fundamentem ideowym, na którym twórcy 3-go Maja opierali swe dzieło? Były tym fundamentem dwie zasady: wzmocnienie ówczesnej władzy wykonawczej w Polsce i ograniczenie przyrostów bardzo skomplikowanego systemu „sejmikowania”, którego najjaskrawszym wyrazem stanowiło „liberum voto”.

I rzecz wielce znamienita: ten właśnie pierwszy Sejm odrodzonej Polski, ustanawiający 3-ci Maja świętem państwowym, sędł w kierunku wprost przeciwnym: osłabiania władzy wykonawczej i ugruntowania sejmowładztwa. I te też kierunki wcielił w pierwszą ustawę konstytucyjną w wolnej Polsce, w konstytucję marcową.

Tu też tkwi istotna przyczyna, dla której musieliśmy przeżywać w Polsce kilkanaście lat trwający proces rewizji zasad ustrojowych.

Dopiero nowa Konstytucja, ta, pod którą Twórca Niepodległości położył swój ostatni podpis, stanowi nawrót do zasad głównych, przyświecających autorom dokumentu prawnego z 3-go Maja 1791, a mianowicie: silnej władzy wykonawczej, działającej w harmonijnym sto-

73 proc. bezrobotnych na Pomorzu już otrzymało pracę.

W Toruniu pracują wszyscy zarejestrowani bezrobotni.

Dzięki intensywnej akcji Rządu i sprawnej, spężystej organizacji robót publicznych, osiągnięto, iż dzisiaj, w początku maja na terenie województwa pomorskiego przy robotach, finansowanych przez Fundusz Pracy, jest zatrudnionych 7.481 bezrobotnych. Przy robotach innych budżetowych, finansowanych przez samorządy miejskie i wiejskie, zatrudnionych jest w tej chwili 5.314 bezrobotnych. Na dzień 1 kwietnia stan bezrobocia na Pomorzu wykazywał 17.555 zarejestrowanych bezrobotnych, tak że obecnie wobec zatrudnienia 12.795 bezrobotnych pracuje już 73 proc. bezrobotnych zarejestrowanych. W niektórych zaś ośrodkach nawet wszyscy zarejestrowani bezrobotni znaleźli pracę.

Obecnie wysiłki Funduszu Pracy zmierzają w kierunku dalszego zatrudnienia bezrobotnych. Bezrobotni pomorscy znaleźli zatrudnienie głównie przy robotach drogowych i kanalizacyjnych.

Podkreślić należy jeszcze jeden znamienity szczegół, świadczący o wysiłkach Rządu w kierunku zwalczania bezrobocia. W roku ubiegłym w tym samym czasie stan zatrudnionych bezrobotnych wykazywał 600 ludzi, na terenie całego województwa pomorskiego, a stan obecnego zatrudnienia (w wysokości 73 proc.) bez-

robotnych osiągnięto w ub. roku dopiero w drugiej połowie lipca. Wskazuje na to znaczne usprawnienie organizacji robót publicznych i jest zapowiedzią jeszcze dalszych poważnych sukcesów w walce z bezrobociem.

Najważniejszym zaś jest to, że zapewniona na szereg miesięcy praca — rzeczywiście poprawi byt bezrobotnych.

Krwawe demonstracje strajkujących w Chrzanowie.

Jedna osoba zabita i 21 rannych, w tem 14 poliejantów.

WARSZAWA. Dnia 28 bm. część robotników zatrudnionych przy robotach publicznych w Chrzanowie, porzuciła pracę, wysuwając żądania podwyżki płac i skrócenia czasu pracy. Jednocześnie strajkujący poczęli pod groźbą teroru zmuszać pracowników, pracujących w różnych zakładach prywatnych, do porzucenia pracy. Na konferencji, zwołanej w starostwie z delegatami strajkujących, ustalono, że celem załatwienia zatargu odbędzie się następnego dnia konferencja w Krakowie.

Dnia 29, nie czekając na rezultaty konferencji, jaka się odbywała u okręgowego inspektora pracy w Krakowie, strajkujący od wczesnego rana ponownie wszczęli akcję terrorowania robotników, zatrudnionych w zakładach i przedsiębiorstwach prywatnych, zmuszając m. in., mimo operu pracujących do porzucenia pracy robotników, zatrudnionych w fabryce parowozów.

Po rozproszeniu przez policję tłumów przy użyciu granatów łzawiących, część demonstrantów zebrała się ponownie, przyczem jeden z oddziałów policji, zaatakowany kamieniami i strzałami, zmuszony został do użycia broni palnej, wskutek czego jedna osoba została zabita oraz dziewięć osób rannych w tem jedna ciężiej. Wśród policjantów rannych jest 14-tu, w tem 6-ciu ciężiej.

Otwarcie XV. Międzynarodowych Targów Poznańskich.

W dniu 26 bm. nastąpiło otwarcie XV. Międzynarodowych Targów Poznańskich. W uroczystości otwarcia wzięli udział wybitni przedstawiciele władz państwowych i samorządowych oraz życia gospodarczego z wicepremierem p. Kwiatkowskim i ministrem Przemysłu i Handlu gen. Góreckim na czele.

Wzmocnienie ruchu na Polskich Kolejach Państw.

Ruch na polskich kolejach państwowych w marcu r.b. uległ zwiększeniu w porównaniu z analogicznym miesiącem roku poprzedniego i lutym r.b.

Ogółem w marcu załadowano, przyjęto oraz przewieziono tranzytem na P.K.P. normalnotorowych 11:137 wagonów 15 tonnowych. Naładowano towarów 10.261 tonn.

Wielka zwyżka na giełdzie.

Pożyczka Inwestycyjna 70 złotych.

Wczoraj na giełdzie warszawskiej zaznaczyła się dalsza bardzo poważna zwyżka kursów wszystkich papierów procentowych. Wydatnie podwyższył się m. in. kurs ostatnio wypuszczonej 3 proc. premijowej pożyczki inwestycyjnej.

Za obligacją 100-złotową I emisji płacono wczoraj 70 zł., 69 i pół grosza. Poprzedniego dnia kurs wynosił tylko 65 złotych. II emisja 70 zł. 68 i trzy czwarte grosza. Kurs poprzedniego dnia — 64 złote.

Jeszcze 15 milion. na elewatory da Bank Polski poza 20 milionami na drogi.

Jak dowiadujemy się, suma 20 milionów zł jaką Bank Polski postawił do dyspozycji rządu na cele budowy dróg nie ma nic wspólnego z 15 milj., które Bank Polski ma w r. b. uruchomić przy budowie elewatora zbożowego w Gdyni, rozbudowie chłodnictwa i t. p. Budowę elewatora w Gdyni kosztuje 3 milj., zł. już rozpoczęto odpowiednie kwoty na chłodnictwo zostaną również wyasygnowane.

Z 20 milj. zł. — 15 milj. zł. otrzyma ministerstwo Komunikacji na roboty drogowe i kolejowe, zaś 5 milj. zł. Fundusz Pracy, który podejmie nowe roboty drogowe.

Wyasygnowane przez Bank Polski 20 milj. zł wyłożone będą nie gotówką, lecz w formie operacji bankowej, przewidzianej statutem a mianowicie dyskonta weksli do wysokości 20 milionów.

sunku z przedstawicielstwem narodowym. wyznaczenie organom ustawodawczym tej roli, jaka im się słusznie przynależy, natomiast uniemożliwienie, by silna władza państwowa była niezależniona od przetargów i konszachtów.

Idea zasadnicza zatem Konstytucji Majowej została dopiero teraz wcielona w nowoczesne ramy ustrojowe, zgodne z duchem czasu tak, jak zgodną, a nawet wyprzedzającą duch czasu końca XVIII wieku, była Konstytucja 3-go Maja.

Nie przejeźliśmy natomiast — bo prężyć nie mogliśmy — szeregu innych wskazań Konstytucji Majowej w budowie naszej państwowości. Okazały się one bowiem wyrazem poglądów, dawno już przez czas wycofanych z obiegu. Półtora wieku rozwoju ludzkości w dziedzinie spraw społecznych musiało sprawić, że to, co u schyłku XVIII-go stulecia miało cechy aktualności, tętniło życiem — dziś stanowi już tylko materjał historyczny, archiwalny.

Nie uwłacza to jednak bynajmniej owej treści zasadniczej, tym myśleniem przewodnim, z których wyszła Konstytucja Majowa.

Myśli te pozostały żywe i po dzień dzisiejszy. Były bowiem wynikiem głębokiej troski patriotycznej, były wyrazem dążenia do potężnej Polski.

Borah o wojnie japońsko-amerykańskiej.

Kontrakandydat prezydenta Roosevelta w tegorocznych wyborach na stanowisko głowy państwa, senator Borah zorganizował już zakrojoną na szeroką skalę kampanię wyborczą. Niema dnia, w którymby senator Borah nie wygłosił przemówienia. W odezwach swych do ludności Borah zapewnia rzesze bezrobotnych że opracowany przez niego program gospodarczego w kraju pozwoli w ciągu 3 lat na zatrudnienie co najmniej 10 milionów ludzi.

W swych enuncjacjach na tematy zewnętrzno-polityczne senator Borah podkreśla ze szczególnym naciskiem narastające niebezpieczeństwo japońskie. Wojna między Stanami Zjednoczonymi i Japonią jest jego zdaniem nieunikniona. Obecnie jeszcze stosunek sił Japonii i Ameryki przemawia na korzyść Stanów Zjednoczonych. Za 6 lat stosunek ten się zmieni. W 1942 roku Stany Zjednoczone nie będą w stanie wygrać wojny z Japonią która w tym czasie osiągnie maksymalną przewagę militarną na lądzie i na morzu nad swymi dalszymi i bliższymi sąsiadami. Warunkiem bezpieczeństwa Stanów Zjednoczonych jest niedopuszczenie do hegemonii japońskiej na Dalekim Wschodzie i na Oceanie Spokojnym.

Radjo amerykańskie w rocznicę zgonu Marszałka Piłsudskiego

NOWY JORK. Dnia 12 maja jako w pierwszą rocznicę zgonu Marszałka Piłsudskiego, transmitowana będzie przez National Broadcasting Company półgodzinnna audycja, poświęcona pamięci wielkiego Budowniczego Polski. Przemawiać będzie charge d'affaires Rzeczypospolitej dr. Władysław Sokołowski oraz generał Reilly.

Bohatera obrona abisyńskiego Verdun Sassenbanah odparło atak włoski.

PARYŻ. Miasto Sassenbanah, które zyskało miano abisyńskiego Verdun nadal stawia zacięty opór.

Dywizja libijska, tworząca lewe skrzydło armii gen. Grazianego, ponowiła dziś atak, zmierzający do odcięcia Sassenbanah do Harraru.

Dywizja ta, dowodzona przez gen. Verne, napotkała na zdecydowaną i ofiarą obronę Abisyńczyków.

Po pięciogodzinnej walce, w której obie strony poniosły ciężkie straty, atak włoski został w pełni unicestwiony.

Srodkowa natomiast kolumna armii włoskiej, dowodzona przez gen. Frusci, omal nie zajęła już Sassenbanah.

Wojska gen. Frusci wkroczyły już na przedmieścia Sassenbanah i zajęły ważną pozycję obronną, fort Nr. 3.

Olbrzymie straty we Lwowie.

Powołane przez Izbę Przem.-Handlową komisje dla zbadania szkód, jakie powstały w lwowskim handlu i przemyśle po zajęciach czwartkowych ukończyły swoje prace 24 bm.

Według dotychczasowych obliczeń straty w urządzeniach wynoszą 293.725 złotych, w towarach 258.757 zł. — razem 552.482 zł. Prawdopodobnie jest to zupełna lista strat.

Wycieczka 600 księży Rzymsko-katolickich do Palestyny.

LWÓW. Przez stację graniczną Załuczeń-Sniatyn przejechała w dniu dzisiejszym nowa partja emigrantów żydowskich z Polski do Palestyny w ilości 450 osób. Jednocześnie wyjechała do Palestyny wycieczka księży rzymsko-katolickich w liczbie 610 osób.

Zapisy do szkół powszechnych na Śląsku zakończono.

KATOWICE. Znane już są wyniki zapisów do polskich szkół powszechnych w Chorzowie. Na ogólną liczbę 1.740 dzieci w wieku szkolnym zapisało się 1.600 dzieci. Na terenie powiatu katowickiego i świętochłowickiego wpisy zostały dokonane i dały podobne rezultaty. Spodziewać się należy że i w innych powiatach wyniki będą takie same. To jest niewątpliwym dowodem dużej odporności rodziców na agitację niemiecką w kierunku zapisywania dzieci do szkół mniejszościowych.

52 statki morskie w jednym dniu w porcie gdyńskim.

Ostatnio daje się zauważyć wyjątkowo ożywiony ruch statków w porcie gdyńskim. Wczoraj np. znajdowało się równocześnie ponad 50 statków morskich, które ładowały lub wyładowały, względnie czekały w swej kolejki na miejscu przy nadbrzeżach. Zaznaczyć należy, że między temi statkami było 16-cie większych statków oceanicznych, reprezentujących bandery: angielską amerykańską, fińską, grecką, włoską, norweską, sowiecką, szwedzką i polską (s/s „Pułaski“). Równocześnie, co jest zjawiskiem dość rzadkiem, w dniu tym znajdowało się w porcie aż 11 statków polskich, w czem 2 pasażerskie, 6 towarowych i 3 trawlerzy rybackie.

Spęd bekonów w Nowemnieście

odbędzie się 4 maja b.r. w poniedziałek, jak następuje, początek godz. 6 rano

Lekarty, Rakowice, Mroczo, Nowemniasto, Tylice, Kurzetnik, Marzęce, maj. Bagno, Nowydwór, Bratjan, Radomno, Gwiżdżyny, Mikołajki, W. i M. Bałówki, Niem. Brzozie, Kamionka. Inż. R. Raciborski intr: hod. P.I.R.

Spęd bekonów w Jabłonowie

dnia 4. V. 1936 r. Kolejność dojazdu do wagi.
godz. 6.00 Osetno, Dąbrówka 6.15 Jabłonowo Zamek 6.30 Ostrowite, Rywałdzik, Linówko 6.45 Bursztynowo, Świecie folw. Nowe Jankowice, Świecie Młyn, 7.00 Lipinki Konojady, Milezewy, Lisnowo, 7.45 Płowęż, Płowężek 8.05 Książki, 8.45 Jabłonowo 9.00 Buk Górale, Górale maj Płecewo, Jaguszewice Nowy Młyn, Kitnówko.
Instr. P.I.R. Furmańczyk.

Kronika.

Nowemniasto, dnia 1 maja 1936 r.

Piątek † Filipa Jakoba ap.

Sobota Zygmunda

Niedziela Konstytucja 3 Maja

Poniedziałek Florjana m.

Słońca: wschód o godz. 4.06 zachód o godz. 18.59

Rejestracje pojazdów mechanicznych.

Wojewódzka Komisja dla rejestracji pojazdów mechanicznych i egzaminowania kierowców będzie urzędowała w Toruniu w dniach 4 i 18 maja br. od godz. 8-jej do 13-jej. Starosta Powiatowy: wz. (-) Cz. Budnik Wicestarosta.

Urząd Pocztowy podaje do wiadomości:

1) Przekazy pocztowe z Polski zagranicę i do polskiego urzędu pocztowego Gdańsk mogą być nadawane tylko po przedłożeniu przez nadawcę zezwolenia Banku Polskiego.

2) W przesyłkach pocztowych nie wolno wysyłać również bez zezwolenia Banku Polskiego jakichkolwiek papierów wartościowych krajowych lub zagranicznych oraz książeczek oszczędnościowych. W związku z tem — listy polecane, wartościowe oraz paczki z podaną wartością do zagranicy można nadawać tylko w stanie otwartym, w celu skontrolowania zawartości przez urzędnika przyjmującego.

W sposób dowolny bez specjalnego zezwolenia i okazywania przy nadawaniu zawartości przesyłek, mogą wysyłać pocztą zagranicę, zagraniczne środki płatnicze jedynie Banki Dewizowe. Naczelnik urzędu E. Kulikowski.

Zakłady fryzjerskie będą w niedzielę otwarte.

Sprawa otwierania zakładów fryzjerskich w niedzielę i święta w godzinach rannych jest ciągle jeszcze otwarta. Ostatnio pewien dziennik warszawski notuje pogłoski, iż kwestja otwierania zakładów fryzjerskich jako przedsiębiorstwa o charakterze usługowym, ma być załatwiona przychylnie.

londyńskim „Observer“, że „danie Polsce okręgów przemysłowych byłoby niedopuszczalnym błędem“. Taką zresztą była opinja Lloyd George'a, jak się to niebawem okazało.

W takich warunkach wybuchało na Górnym Śląsku w nocy z 2 na 3 maja 1921 trzecie i ostatnie powstanie. Należy dodać, że stworzenie „faktu dokonanego“ dla G. Śląska postanowili Niemcy na 3 maja. Miała go stworzyć armja gen. Hoeffera, zmasowana w okolicach Wrocławia.

Na szczęście w porę wiadomość o tem przedała się do kierownictwa Powstańców Śląskich, którzy postanowili uderzenie niemieckie uprzeczyć. Mimo oporu Korfanteo, „wodza powstania“, który żadną miarą nie chciał dopuścić do starć z bronią w ręku, licząc na „pozyskanie“ strony niemieckiej drogą pertraktacyj, układów, lub wręcz kupowania opinji, — idea czynu zbrojnego, głęboko tkwiąca w ludzie śląskim, a ożywiona pracą P.O.W., wydała szybkie i decydujące owoce.

W ciągu kilku dni, powstańcy zajęli cały obszar G. Śląska o większości polskiej. Krwawe walki umocniły przekonanie nie tylko w ludzie polskim, ale i w czynnikach międzynarodowych, że sprawa G. Śląska drogą przetargów załatwić się nie da, że ludność G. Śląska nie pozwoli dokonać na sobie operacji, wygodnej dla dyplomatów,

Z miasta i powiatu.

U w a g a.

Dokąd powinniśmy się udać wszyscy w niedzielę dnia 3 maja? Tylko na przedstawienie teatralne sztuki: „Los nr. 13“ urządzane tegoż dnia wieczorem o godz. 20-tej staraniem Koła T. C. L. w Nowemnieście.

Zarząd T. C. L. Nowemniasto.

Wycieczki krajoznawcze.

Inspektor Szkolny Nowomiński wspólnie z Tow. Roln. Powiat. powiatu lubawskiego organizuje 2 wycieczki krajoznawcze:

1) Do Warszawy — 3 — dniowa wyjazd w dniu 8. VI. br. (rano) — powrót 10. VI. (wieczorem). Koszta wycieczki t. j. podróż, noclegi, opłaty za zwiedzania — wyniosą 13 zł. (bez utrzymania). Termin zgłoszeń, które należy nadsyłać do Inspektoratu Szkolnego lub do Tow. Roln. Pow. w Nowemnieście do 20 maja 1936 r.

2) Do Poznania — Katowic — Krakowa — Wieliczki — Częstochowy i Warszawy — 8-dniowa w czasie od 22. VI. do 28. VI. br. Koszta wycieczki t. j. podróż, noclegi, opłaty za zwiedzanie wynoszą 30 zł. (bez utrzymania). Termin zgłoszeń, które należy nadsyłać do Inspektoratu Szkolnego lub do T.R.P. w Nowemnieście do 2. VI. br.

Szczegółowy program wycieczek zostanie ogłoszony w prasie miejscowej. Uczestnicy korzystają z 66% niższki kolejowej.

Po zgłoszeniu należy wpłacić 50% kosztów wycieczki. Niewzięcie udziału w wycieczkach powoduje stratę zaliczki.

10-lecie Klubu Tenisowego w Nowemnieście.

Klub Tenisowy w Nowemnieście n. Drw. powstał w maju 1926. Prezesem klubu od chwili założenia (za wyjątkiem lat 1928 i 1929) jest p. Mec. Domagała. W latach 1928 i 1929 urząd ten sprawował p. Dr. Werner. Klub pobudował własnym kosztem kort tenisowy obok dworca gł. Z uwagi na to, że położenie tego kortu było niekorzystnem dla graczy, w roku 1935, w maju, za zgodą p. starosty Dr. Tomczyńskiego zbudowano nowy kort przy boisku sportowem. Od roku 1928 klub urządził również rozgrywki międzymiastowe. W sezonie 1934 zdobył klub mistrzostwo miasta Lidzbarka, w grze pojed. i podwójnej pań, zaś w poprzednim roku mistrzostwo miasta Brodnicy również w grze pojed. pań.

Obecnie Klub przygotowuje się do nowego sezonu, który rozpocznie z dniem 3 maja br.

Z okazji 10-lecia istnienia urządzi klub w dniu 2 maja br. o godz. 20-tej w sali Hotelu Centr. Dancing. Gdyby ktoś z Szan. Sympat. klubu, przez przeoczenie nie otrzymał zaproszenia również tą drogą klub uprzejmie zaprasza.

Wszyscy na wieczornicę T. C. L.

Nowemniasto. Dorocznym zwyczajem urządzi Towarzystwo Czytelnia Ludowych w „Święto Narodowe 3 Maja“ wieczornicę, z której dochód przeznacza się na cele oświatowe, a mianowicie na dalszy rozwój naszego czytelnictwa. W roku bieżącym na wieczornicę składa się: Uroczyste przemówienie p. Dyrektora Gołęba, piękne deklaracje oraz przedstawienie sceniczne p. t. „Los Nr. 13“. Sztuka ostatnia jest jedną z najnowszych w repertuarze naszych teatrów amatorskich. Nawskroś nowoczesna, opiewa życie studentów, życie na „goło ale wesoło!“ Komiczne sytuacje, nieporozumienia, sceny miłosne i sentymentalne, to znów z lekkim napięciem dramatycznym, złoty humor studentów, ich piosenki, w których przebijają się nuta nietylko radości ale i troski o życie przyszłe, melodyjne serenady i t. d. i t. d. tworzą całość tej przepysznej inscenizacji.

Imprezy nasze w dniu 3 maja były zawsze atrakcją Nowemniasta a to dzięki grze naszych chętnych i miłych aktorów. I w tym roku walory sceniczne i głosowe grających zjednąją sobie niezawodnie sympatje całego audytorjum.

Nie chcemy przechwalać ale prosimy przekonać się. Bilety w przedsprzedaży można nabyć od soboty godz. 5 po poł w księgarni p. Stawickiego. Zarząd T. C. L.

Na ekranie kina dźwiękowego.

Objazdowe Kino Dźwiękowe wyświetla w poniedziałek dnia 4. V. w Lubawie i dnia 5. V. w Nowemnieście przepiękne filmy dźwiękowe, mianowicie „Niesmiertelne Melodie“ najpiękniejsza operetka wiedeńska o wielkim brólu kompozytorów Janie Strausie. Tragedja miłosna króla pieśni, twórca najpiękniejszych walców, które na jego obliczu duchowym pozostała niezatarte piętno. Film jakiego dotąd jeszcze nie było, pozostawiający najmiłsze wspomnienia. Do tego film „Cyrk Sarana“ w rolach głównych ulubieńcy młodych i starych, królowie humoru nie zastąpieni „Pat i Patachon“ jako akrobaci rozśmiają nawet najbardziej ponurego widza do lez. Film pełen życia i nlezem niezamąconego humoru. Bliższe szczegóły w inseracji.

Trzecie powstanie Śląskie.

Plebiscyt 20 marca 1921 r., jaki odbył się na 10.950 km. kwadr., dał 489.359 głosów za Polską, a 707.605 za Niemcami. W tej cyfrze głosów niemieckich mieści się 195.000 głosów emigrantów niemieckich, sprowadzonych z całym Niemiec tego dnia na teren plebiscytowy dla oddania głosów.

Niemcy, jak wiadomo, długo głośiły zasadę niepodległości Górnego Śląska. Twierdzono, że ruina ekonomiczna czeka cały Śląsk, jeśli jedna jego część zostanie „utracona“. Tezy te — przynajmniej należały — zyskały dość żywe echo w niektórych odłamach angielskiej opinji. Sprawa Śląska stała się przedmiotem żywych negocjacji pomiędzy rządami aljackimi.

Lloyd George wysunął wówczas przeciwstawność interesów politycznych i finansowych Francji i usiłował zamknąć sprawę Górnego Śląska w alternatywie: Górny Śląsk albo reparacje. Rząd francuski jednak odrzucił propozycję rozważania sprawy G. Śląska w takiej płaszczyźnie i wysunął zagadnienie: Górny Śląsk i reparacje.

Prasa liberalna angielska i niektóre organy germano-filskie rozpoczęły ostrą kampanję w obronie tezy niemieckiej o niepodzielnosci G. Śląska. P. Garvin nie krępował się napisać w

matów, ale godzącej w żywe prawa i poczucie narodowe ludności polskiej na G. Śląsku. Wstrząsając się musiało sumienie narodów i dyplomatów na wieść, że ludność, która przez tysiąc lat pozostawała pod obcymi wpływami, pod systematycznymi i brutalnie wynaradawiającymi rządami — nie straciła więzi narodowej i w chwili odpowiedniej krwią własną tę prawdę stwierdziła. Nie było zresztą tajemnicą, że bez dalszej krwawej walki lud śląski nie pozwoli na gwałt nad sobą.

Nie pomogły też gwałtowne antypolskie wystąpienia Lloyd George'a po wybuchu powstania. Sprawa podziału Górnego Śląska stanęła na porządku dziennym. Rada Ambasadorów nie mogła jej usunąć — zasady tej broniły rzesze Górnoślązaków z bronią u nogi. Niestety — znaczna część terytorjum, zamieszкана wyłącznie przez ludność polską na Śląsku Opolskim pozostała za kordonem. Polska zaangażowana w bojach na wszystkich swoich frontach nie mogła zapewnić dostatecznej siły naszej dyplomacji dla odzyskania i tej części G. Śląska.

Ziemia Śląska wraz z całym krajem przeżywać będzie tegoroczne święto powstańcze pod ciśnieniem światowego kryzysu gospodarczego tem dotkliwszego, że pogłębionego wyczerpaniem.

Zamiast wieńca na grób

ś.p. Bronisława Miłoszewskiego złożyli państwo Chelkowsky na rzecz biednych do dyspozycji Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo kwotę 5 złotych.

Na chleb św. Antoniego

złożyła P. Serożyńska kwotę 5 złotych do dyspoz. Stow. Pań św. Wincentego a Paulo.

Program obchodu Święta Narodowego w dniu 3 maja 1936 r.

W związku ze Świętem Narodowym w dniu 3 maja b.r. wydaję następujące zarządzenia:

1) Udział w święcie.

Udział w Święcie z bronią wezmą:

- a) Pluton Hufca gimn. 1 plus 20
- b) Pluton Zw. Strzel. 1 plus 20
- c) Pluton Zw. Rez. 1 plus 20
- d) Pluton Krakusów

Udział bez broni wezmą wszystkie org. i stowarzyszenia p.w. i w.f. oraz orkiestra Zw. Strzel.

2) Dowódcy.

Na dowódcę całości wyznaczam ppor-rez. Jankowskiego Stanisława

Na dowódcę plut. hufca Gimn. wyznaczę opiekun Hufca Szkolnego

Na dowódcę plut. Zw. Strzel. podchor-rez. Błasz-kowskiego Alfonsa

Na dowódcę Zw. Rez. podchor-rez. Bonę Stanisława.

Dowódcę oddz. Krakusów oraz innych org. wyznaczę poszczególni Panowie Prezesi i Naczelnicy.

3) Kolejność ustawienia.

Oddz. ustawia d-ca całości na podstawie wskazówek otrzymanych z Powiatowej Komendy P.W.

4) Program uroczystości

W dniu 3 maja b.r. o godz. 10-tej zbiórka wszystkich organizacji na dziedzińcu Gimn.

Godz. 10.15 odmarsz do kościoła na nabożeństwo

Oddz. z bronią ustawiają broń w koźły. Po nabożeństwie odmarsz z orkiestrą na Rynek, gdzie dowódca całości zda raport Panu Staroście.

Po rapocie — defilada — rozwiązanie.

5) Różne.

Broń będzie wydawana w dniu 3 maja w magazynie p. w. między godz. 9-tą a 10-tą. Po defiladzie zdanie broni zpowrotem do mag.

Uprasza się o punktualne przybycie na zbiórkę. Komendant Powiatowy Przysp. Wojsk.

(—) J. Duleba kapitan.

Z sali sądowej.

Nowemiasto. W ub. środę odbyły się w tut. Sądzie grodzkim rozprawy karne, na których zasądzeni zostali:

Malinowski Aleksander z Bratjana za kradzież drągów i słupków — na 1 tydzień aresztu.

Guzowski Seweryn z Marzęcie za kradzież skóry i włosienia, na 1 tydzień aresztu z zawiesz. na 2 lata.

Laskowska Marianna z Lipinek za kradzież drzewa na 1 tydzień aresztu.

Knoczowski Jan z Bratuszewa za kradzież drzewa na 1 tydzień aresztu.

Zieliński Leopold ze Skarlina za paserstwo pierścionka — 50 zł. grzywny (karę darowano na mocy amnestji.)

Sprostowanie.

W naszym sprawozdaniu „Z sali sądowej“ z ubiegłego tygodnia mylnie podaliśmy jakoby za kradzież leśną i paserstwo ukarani zostali: Kamiński Franciszek, Gajewski Jan z Otręby i Pawski Franciszek z Nowogomiasta. Ukarani zostali tylko Gajewski Jan grzywną 150 zł. z zam. na 30 dni aresztu, natomiast pozostali oskarżonych Sąd uwolnił od winy i kary. Za mimowolną omyłkę przepraszamy.

Z działalności Stowarzyszenia Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo w Lubawie.

W niedzielę Palmową po południu na rocznym walnym zebraniu Stow. Pań Miłosierdzia w Lubawie, które pod przewodnictwem przewileśnego ks. prof. Kasyny odbyło się w salce Ochronki Siostr Miłosierdzia, przedstawił Zarząd bilans jednorocznej pracy charytatywnej:

Liczba członków wynosi 123 pań. W ciągu roku sprawozdawczego od kwietnia 1935 r. do końca marca 1936 r. liczba odwiedzin ubogich i chorych w ich mieszkaniach przez członkinie Stowarzyszenia wynosi 826 wizyt. Na opiece stałej Stowarzyszenia jest 55 wdów i kobiet samotnych oraz 56-cioro sierot, którym wydano bony na 511 1/2 ltr. mleka, 430 chlebów. 65 ctr. węgli, 21 1/2 ctr. mąki żytniej, 111 bułek, 5 ctr. kartofli, 45 kg. słoniny. Zapomóg w gotówce udzielono 340,50 zł. Oprócz pozycy wymienionych wydatki na towary spożywcze, barchany, opał i in. wynosiły: a) na Święcone 46,65 zł. b) na Gwiazdkę 291,87 zł. c) na odzież dla 13 dziewczynek 182,10 zł. Na dożywianie dzieci na okres zimowy 75 zł. W dwóch wypadkach umieszczono chorych w szpitalu, na lekarstwa wydano 40 zł. Członkinie Stowarzyszenia wydały 568 obiadów i ugościły własnym kosztem 30 chorych, uczestników z uroczystości „Święta Chorych“.

Przed kościołem kwestowały Panie cztery razy, z czego uzyskano 170,87 zł. W Zaduszki na cmentarzu ukwestowano 38, za chorągiewki na groby zmarłych uzyskano 30. Z wenty czysty zysk wynosił 427,71 zł. Składki miesięczne od członkiń 604,30 zł, składki roczne 461,50 zł, subwencje Województwa i Wydziału Powiatowego 125 zł, subwencje od organizacji miejscowych 70 zł, różne wpływy 90,55 zł.

Potępiając pornografię i literaturę w duchu żydowsko-masońskim, Zarząd Stow. stara się o rozpowszechnienie pism chrześcijańskich, religijnych i dostarczyć ubogim kilkaset egzemplarzy Przewodnika Katolickiego, Posańca Serca Jezusowego, kalendarzy wydawnictw katolickich i t. p. Organ Pań Miłosierdzia „W służbie miłości bliźniego“ abonuje 25 pań. W roku sprawozdawczym zaopatrzone wszystkich członkiń Stowarzyszenia regulaminem dla pań czynnych i dla pań datkujących. Wreszcie nadmienić warto, że Zarząd czuwa nad akcją zwalczania żebractwa i włóczęgostwa, a szczególnie stara się położyć kres żebraniu, uprawianej przez nieletnie dzieci.

W odbytych dla pań przewodniczących zjeździe, zorganizowanym przez Radę Centralną w Toruniu, Stowarzyszenie nasze reprezentowały prezydentka i skarbniczka. W miejscowym Komitecie Funduszu Pracy Stowarzyszenie reprezentuje prezydentka.

Podziękowanie.

Lubawa. Informując społeczeństwo o działalności Stowarzyszenia oraz o wynikach, jakie osiągnęliśmy na polu miłosierdzia, czynimy to dla utrwalenia zaufania i życzliwości powszechnej, jakoteż dla zachęty do dalszego życzliwego popierania naszego Stowarzyszenia. Wszystkim, którzy popierając nasze Stowarzyszenie, przyczynili się do niesienia pomocy ubogim, opuszczonym chorym i kalekom, składamy serdeczne „Bóg zapłać“ i wnosimy gorące prośby o nieskąpienie nam i w przyszłości swej ofiarnej pomocy, tak niezbędnej w staraniach naszych o złagodzenie biednym ich nędzy materialnej i moralnej.

Zarząd Stowarzyszenia Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo w Lubawie.

PROGRAM obchodu „Święta Narodowego“ 3 Maja 1936 r. w Nowemieście n. Drwęcą.

- Godz. 6.30 Pobudka orkiestry Zw. Strzeleckiego.
- „ 9.00 Nabożeństwo dla szkół
- „ 10.00 Zbiórka Towarzystw i Organizacji na dziedzińcu gimnazjalnym
- „ 10.15 Wymarsz do kościoła
- „ 10.30 Uroczyste nabożeństwo w kościele parafjalnym Po nabożeństwie defilada P. W. i Organizacji przed Starostwem.
- „ 15.00 Zawody sportowe na nowym placu sportowym. Połączone z koncertem Związku Strzeleckiego. Wstęp bezpłatny.
- „ 20.00 Uroczysta Akademia. urządzona staraniem Towarzystwa Czytelników z następującym programem:

- 1) Słowo wstępne.
 - 2) Przemówienie p. Dyrektora Gołęba.
 - 3) Deklamacje:
 - a) „Przysięga błąd Król“ — A. Gałuszka.
 - b) „Koncert Jankiel“ — A. Mickiewicza melodeklamacja.
 - 4) Humoreska sceniczna w trzech aktach ze śpiewami Janiny Kochanowskiej:
- „Los Nr. 13“.
- Występuje 12 osób.
- W przerwach przygrywa orkiestra doborowa.
- Ceny miejsc: I — 1 zł., II — 75 gr. wstęp na salę 50 gr. Uczniowie placą 20 gr.
- Podczas całego dnia obchodu odbywa się po mieście zbiórka do puszek na rzecz T. C. L. przez upoważnione kwestarki. Szanowną Publiczność uprasza się o składanie ofiar na ten szlachetny cel.
- Komitet obchodowy.**
Piotrowski, prezes T. C. L.
Wachowiak, burmistrz. Duleba kapitan.

PROGRAM obchodu święta narodowego 3 Maja 1936 r. w Lubawie.

- Godzina 6.00 Pobudka przez orkiestrę miejską na rynku, odegranie pieśni majowych, następnie przemarszerowanie ulicami miasta.
- „ 8.00 Zbiórka organizacji P. W. i W. F. towarzystw, cechów i młodzieży gimnazjalnej na dziedzińcu gimnazjum. Organizacje posiadające sztandary, przychodzą ze sztandarami. Sztandard pochód z orkiestrą do kościoła.
- „ 8.30 Uroczyste nabożeństwo w kościele parafjalnym. Po nabożeństwie zbiórka na Przygródki, skąd wymarsz na rynek. Na rynku przemówienie i odegranie hymnu narodowego.
- „ 19.00 Zabawa taneczna Koła Podoficerów Rezerwy w hotelu „Pod Orłem“ na cele biednych i sierof po zmarłych podoficerach rezerwy. Wstęp — panie 50 groszy, panowie 1,00 zł.
- „ 20.00 Wieczorek taneczny z urozmaiceńiami w hotelu „Kopernik“ na cele T.C.L. Orkiestra doborowa. Wstęp 49 groszy.

W czasie dnia zbiórka uliczna na cele T.C.L.
Uprasza się o wzięcie licznego udziału w obchodzie przez organizacje, towarzystwa, cechy oraz ogół obywatelstwa i przyozdobienie możliwe już poprzedniego wieczora domów chorągwi i emblematami narodowymi oraz okien nalepkami T. C. L.
Przewodniczący Komitetu
(—) Wojciechowski burmistrz.

Ruch Towarzystw.
Zebranie Stow. Pań Miłosierdzia.
Nowemiasto. Zebranie miesięczne Stow. Pań Mił. św. Wincentego a Paulo odbędzie się w środę d. 6 maja o godz 5-tej po poł. w lokalu Ochronki Zarząd.
Z ramienia Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo
odprawiona zostanie za duszę ś.p. ks. rady Klemensa Papego Msza św. w sobotę dnia 2 maja o godz. 6.30. Uprasza się członkinie przystępujące w dniu tym do Komunii św. o ofiarowanie za duszę Zmarłego. Zarząd.

PROGRAM RADJOWY.

Warszawa — sobota 2. V.
6.30—8.10 Aud. poranna. 12.03 Dzień. połudn. 12.15 Przgl. prasy roln. 12.25 Koncert Ork. Kamer. 13.10 Chw. gospod. domow. 14.30 Płyty 15.00 Przyjacielska usługa — nowela 15.15 Nasz handel morski 15.20 Przgl. giełd. 15.30 Zesp. Niny Mańskiej 16.05 Lekcja języka franc. 16.20 Słuchowisko dla dzieci starsz. 16.50 Recital fortep. 17.15 Arje i pieśni 17.35 Pogadanka 17.45 Przgl. wydawnictw 17.55 Zycie kult. i art. stolicy 18.00 Tr. naboż. majow. z Ostrej Bramy (z Wilna) 18.55 Progr. na jutro 19.05 Koncert reklamowy 19.35 Wiad. sport. lokalne i ogólne 19.45 Pogad. akt. 20.00 Wieczór srenad 20.45 Dzień. wiecz. 20.55 Obrazki z Polski współcz. 21.00 Aud. dla Polaków Zagranicą 21.30 Uśmiech Poznania 22.00 Utwory koncertowe 22.30 Apel i biwał powstańców śląskich 23.00 Wiad. met. 23.05 Koncert w wykon. Ork. P. R.

Warszawa — Niedziela 1. V.
9.00—10.15 Ad. poran. 10.15 Tr. uroczystego naboż. 12.03 Przgl. giełd. 12.15 Poranek muz. W przerwie około godz. 13.00 Słuchowisko p.t. Osy 14.00 Śmierć pana Zagłoby 14.20 Odczyty wiosenne 15.45 Pogad. 16.00 Pogad. dla dzieci starszych. 16.15 Serenady 16.45 Słuchowisko p. t. „Spące wojsko“ 17.10 Muz. tan. 17.50 Pogad. aktualna 18.00 Recital śpiewaczy 18.30 Słuchowisko p.t. 3-ci Maj 18.00 Progr. na dz. nast. 19.10 Konc. reklam. 19.40 Wiad. Sport. 19.45 Co czytać 20.00 Koncert 20.45 Wyjątki z pism Piłsudskiego. 20.50 Dzień. wiecz. 21.00 Na wesolej lwowskiej fali 21.30 Feljeton. 21.45 Wiad. sport. ze wszystkich rozgl. P. R. 22.00 Muz. tan. 23.00 Wiad. meteor. dla żeglugi powietrz. 23.05 Muz. tan.

Toruń — sobota 2. V.
7.30 Progr. na dzisiaj parę informacji 12.15 Muzyka z płyt 13.15 Muzyka lekka 14.30 Orkiestra i soliści 15.20 Przgl. giełd. i kom. żeglarski 18.40 „Toruńska gwardia narodowa - pogad. region. 18.50 Zycie kult.-artyst. i nauk. na Pomorzu 19.55 Płyty 19.00 Progr. na jutro 19.05 Koncert reklamowy 19.35 Wiad. sport. z Pomorza. 23.05 Zostań — tango.

Toruń — niedziela 3. V.
9.50 Progr. na dzisiaj. 12.03 Przgl. wydawn. 14.20 Koncert życzeń 15.15 Pogad. roln. 15.25 Piosenki żołnierskie - płyty 19.00 Progr. na jutro 19.10 Koncert reklam. 19.40 Wiad. sport. z Pomorza 20.00 Koncert Maryn. Woj. z Hdyni 21.45 Wiad. sport. ze wszystk. rozgl. P. R. 23.05 Tańce i piosenki (płyty)

Toruń — poniedziałek 4. V.
7.30 Program na dzisiaj i Parę informacji 12.15 Utw. salonowe 13.15 Wszystkiego po trochu (płyty) 15.20 Przgl. giełd. i kom. żegl. 15.30 Recital wiolonczelowy 18.30 Rozmowa ze słuchaczami 18.40 Zycie kult.-artyst. i nauk. na Pomorzu 18.45 Pogad. społ. 18.50 Płyty 19.05 Wiadom. sport. z Pomorza 19.10 Progr. na jutro 19.20 Konc. reklam. 19.35 Wiad. sport. z Pomorza 23.05 Tańce i piosenki.

Km. 1259/33. Km. 1260/33
Obwieszczenie o licytacji ruchomości.

Komornik Sądu Grodzkiego w Nowemieście n. Drwęcią Alfons Ligan mający kancelarię w Nowemieście ul. Pod Lipami Nr. 18, na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 5 maja 1936 r. o godz. 15,00 w Marjanowie odbędzie się 2-ga licytacja ruchomości, należąca do Karola Czarneckiego składających się z 1 bufetu dębowego czarnego, 1 kredensu dębowego czarnego, 1 biblioteki dębowej i 1 stołu do rozciągania oszacowanych na łączną sumę zł. 550.
Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.
Nowemiasto, dnia 24 kwietnia 1936 r.
Ligan komornik.

Dnia 30. kwietnia b.r. o godz. 8,40 zasnął w Bogu były burmistrz miasta Nowogomiasta n. Drwęcą

ś. p.
Franciszek Kurzętkowski

przeżywszy lat 60
Cześć Jego pamięci!
Za Zarząd Miejski i Radę Miejską
Tymczasowy Burmistrz: (—) Wachowiak.

Dnia 30. kwietnia o godz. 8,40 odszedł w zaświaty nasz długoletni przełożony, były burmistrz miasta Nowogomiasta n. Drwęcą

ś. p.
Franciszek Kurzętkowski

Z wdzięcznością wspominając zalety Jego charakteru, którymi zjednął sobie nasze serca, żegnamy Go z największym żalem.
R. i p. Urzędnicy i pracownicy
Zarządu Miejskiego i Przedsiębiorstw
miejskich miasta Nowogomiasta n. Drwęcą

Zakup żwiru i kamieni.

Celem zakupienia żwiru i kamieni na wszystkie kategorie dróg w tut. powiecie wyznaczam przetarg publiczny na dzień 5. maja 1936 r. w Nowemnieście w gmachu Wydziału Powiatowego pokój Nr. 6. o godzinie 10-tej przedpołudniem.

Materiały dostarczyć należy na odcinki niżej podane. —

Nazwa drogi	Kategoria	Km.	Ilość		Okręg drogomistrza
			żwiru m ³	kamieni m ³	
Wybudowanie Kurzętnik — Mroczno	państw.	55,950—60,0	80	—	Barczewski-Kuligi
— " —	"	60,0 —64,0	70	—	
— " —	"	64,0 —67,0	60	—	
— " —	"	67,0 —69,0	40	—	
— " —	"	69,0 —71,0	40	—	
N. Brzozie — Nowemiasto — Lubawa — Kołodziejki	państw.	45,0 —53,0	230	—	Szewczyk Nowemiasto
— " —	"	53,3 —55,2	50	—	
— " —	"	58,6 —62,0	100	—	Czarnecki Nowydwór
— " —	państw.	62,0 —65,0	50	6	
— " —	"	65,0 —68,0	50	—	
— " —	państw.	68,0 —72,5	100	—	Roszkowski-Lubawa
Nowemiasto — Szluska	wojew.	0,6 — 3,0	72	—	Szewczyk Nowemiasto
— " —	"	3,0 — 4,7	192	—	Czarnecki Nowydwór
Nowemiasto — Szluska	wojew.	4,7 — 7,6	50	5	
— " —	"	7,6 —10,5	50	—	
Lubawa — Kiełpiny	wojew.	0,5 — 3,0	39	—	Roszkowski-Lubawa
Lubawa — Kiełpiny	wojew.	5,6 — 7,0	28	—	Barczewski-Kuligi
— " —	"	7,0 — 9,0	40	—	
— " —	"	9,0 —12,0	54	10	
Sumin — Szluska	wojew.	37,7 —40,0	60	—	Barański-Łąkorz
— " —	"	43,0 —46,0	50	—	
— " —	"	48,0 —49,0	10	10	
— " —	"	53,5 —53,9	20	15	
Wardęgowo — Rywałdzik	"	1,9 — 2,6	30	—	Szewczyk Nowemiasto
Nowemiasto — Rybno	powiat.	0,0 — 4,4	99	—	
Nielbark — Sugajenko	"	0,0 — 5,0	120	—	
Nielbark — Kaługa	"	0,0 — 3,3	62	20	
Nielbark — Kurzętnik	"	1,4 — 2,3	27	10	
Kaługa — Tereszewo	"	0,0 — 3,6	100	—	
Marzęcice — Ciche	"	0,0 — 5,5	100	—	
Kurzętnik — Lipówiec	"	0,0 — 2,0	60	30	
Marzęcice — Kamionka	"	0,0 — 1,6	32	10	
Tuszewo — Truszczyzny	powiat.	0,0 — 3,0	38	18	
— " —	"	3,0 — 6,76	30	9	
Nowemiasto — Hartówiec	"	5,5 —10,0	73	12	
— " —	"	10,0 —13,0	38	2	
— " —	"	13,0 —18,12	58	—	
Zajączkowo — Rakowice	"	0,0 — 2,6	34	—	Czarnecki Nowydwór
Zajączkowo — Rakowice	powiat.	3,0 — 4,0	25	—	
Kuligi — Tuszewo	powiat.	0,0 — 3,0	38	8	Barczewski-Kuligi
— " —	"	3,0 — 5,0	22	4	
Tylice — Mroczenko	"	0,0 — 2,0	14	—	
Sugajenko — Mroczno	"	0,0 — 2,0	29	—	
— " —	"	2,0 —4,242	34	—	
Mroczno — kier. Trzciny	"	0,0 —2,254	25	5	
Mroczno — Grodziczno	"	2,0 —7,210	106	39	
Grodziczno — Montowo dw.	"	0,0 —1,103	5	—	
Kaczebagno — Sugajenko	"	0,0 — 4,0	90	26	
— " —	"	4,0 —6,633	64	38	
Łąki — Szwarcenowo	powiat.	0,0 — 4,0	—	15	Czarnecki Nowydwór
— " —	"	6,0 — 8,0	25	2	
— " —	"	10,0 —14,0	75	30	
— " —	"	14,0 —17,0	50	15	
Nowemiasto — Skarlin	"	0,0 — 2,0	35	15	
— " —	"	5,0 — 6,0	15	—	
— " —	"	11,0 —12,0	20	10	
Nowydwór — Lekarty	"	0,0 — 4,0	49	8	
Radomno — Rakowice	"	0,0 — 4,7	50	25	
Nowydwór — Bagno	"	0,0 — 1,0	—	5	
— " —	"	6,7 — 7,2	15	10	
Lubawa — Napromek	powiat.	0,4 — 7,0	134	—	Roszkowski-Lubawa
Lubawa — Rumienica	"	0,0 — 4,4	132	—	
Byszałd — Zielkowo	"	0,6 — 6,7	85	—	
Złotowo — Wiśniewo	"	1,3 — 4,7	66	—	
Rożental — Wałdyki	"	0,8 — 2,3	30	—	
Prątnica — Szczepankowo	"	0,4 — 4,3	78	—	
Rywałdzik — Sędzice	powiat.	3,0 — 6,0	60	—	Czarnecki Nowydwór
Sędzice — Sumin	"	0,0 — 2,0	40	15	
— " —	"	4,0 — 5,0	25	15	
Sędzice — Lipinki	"	1,0 —1,968	30	8	
Łąkorz — Ciche	"	0,0 — 4,0	60	10	
Łąkorz — Lipinki	"	0,0 — 2,0	20	10	

Pierwszeństwo dostawy przy równych cenach mają zalegający z podatkami komunalnymi zaległymi, względnie bieżącymi.

Nowemiasto, dnia 30. kwietnia 1936 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego:

(—) Dr. W. Tomczyński, Starosta Powiatowy.

Ogłoszenie.

o przystąpieniu do parcelacji.

Starostwo Morskie podaje do wiadomości osób zainteresowanych, że przystępuje do parcelacji majątku państwowego:

Kochanowo o obszarze 548 ha

położonego w powiecie morskim i wzywa chcących nabyć ziemię z tego majątku do złożenia przepisowych zgłoszeń do Starostwa Morskiego w Wejherowie w terminie do dnia 27. maja 1936 roku.

Zgłoszenia złożone po oznaczonym terminie nie będą uwzględnione.

Zgłoszenia do nabycia ziemi nie podlegają opłatom stempelowym.

Druki zgłoszeń wydają bezpłatnie wszystkie Starostwa.

Za Starostę Morskiego:

(—) Inż. A. Raczyński, Komisarz Ziemi.

Radjoodbiorniki

„Telefunken“ na każdy prąd oraz „ECHO“ i innych firm, jak również

wielki wybór rowerów

polecam po niższych cenach.

Sprzedaję również za pożyczki państwowe.

Fachowa obsługa z zapewnioną gwarancją

Jan Dąbkowski

Lubawa Rynek 13

specjalny skład rowerów

i radioaparatów.

Zakład artystycznej fotografii

F. LUBOWIECKI

Nowemiasto n. Drw.
ul. Kościelna 2.

Filja Lubawa
ul. Gdańska 11.

poleca się

do wykonywania

zdjęć fotograficznych

— o każdej porze dnia, w Zakładzie —
i poza zakładem.

Ostrzeżenie.

Na moim ogrodzie przy ulicy Mickiewicza w Nowemnieście sieją przez cały rok TRUCIZNĘ.

Berta Altmann.

Zakazuje się

przejazdu przez most na rzece Wlu na drodze Jakóbkowo — Zajączkowo — Tylice.

Za ewentualne wypadki przy przejeździe przez most Zarząd Gminny nie odpowiada.

Karpiński — wójt Gminy Grodziczno.

Dachówki Cementowe

czerwone w najlepszym gatunku po cenach bardzo przystępnych w każdej ilości poleca

Józef Müller - Nowemiasto-
wybudowanie.

Sprzedam

Dwuskibowiec

nr. 2

oraz większą ilość

gruzu z cegły

Michał Czarnotta,

Nowemiasto.

Potrzebny

Chłopak

do koni od 15—18 lat.

Fr. Makowski

— Nowemiasto. —

Objazdowe
Kino dźwiękowe

Lubawa

dnia 4 bm. o godz. 4 i 8.30

Nowemiasto

dnia 5 bm. o godz. 4 i 8.30

I. Rekordowy podwójny program filmowy! Film o królu kompozytorów
JANIE STRAUSSIE

p. t.

„Nieśmiertelne Melodje“

Najnowsza i najpiękniejsza operetka wiedeńska z udziałem słynnych artystów

„Marji Paudler i Leo Slezak“

II. do tego „Pat i Patachon“ królowie humoru w swym najnowszym wiedeńskim filmie p. t.

„CYRK SARANA“

Film pełen życia i niezmaconego humoru. Wersje niemieckie.

Dodatek Rolniczy

EWANGELJA

na niedzielę trzecią po Świętkach

zapisana u św. Łukasza rozdz. 15, w. 1—10.

W on czas: Zbliżali się do Jezusa celnicy i grzesznicy, aby Go słuchać. Faryzeusze zaś i uczeni szemrali mówiąc: Ten przyjmuje grzeszników i jada z nimi! Powiedział im tedy taką przypowieść, mówiąc: Któż z was, mając sto owiec, jeśli straci z nich jedną, nie zostawia na stepie dziewięćdziesięciu dziewięciu i nie idzie za tą, która zblądziła, aż ją znajdzie? A gdy ją odnajdzie, bierze z radością na barki swe, a przyszedłszy do domu, zwołuje przyjaciół i sąsiadów, i mówi do nich: Cieszcie się ze mną, albowiem odnalazłem moją owcę zbląkaną. Powiadam wam, że podobnież w niebie będzie żywsza radość z powodu jednego grzesznika pokutującego niż z dziewięćdziesięciu dziewięciu sprawiedliwych, którzy nie potrzebują pokuty. Albo — któraż niewiasta, mając dziesięć drachm, jeśli zgubi jedną drachmę, nie zapali światła i nie zamiecie domu i nie będzie szukać starannie, aż odnajdzie? A gdy znajdzie, zwołuje przyjaciółki i sąsiadki, mówiąc: Cieszcie się ze mną, albowiem odnalazłam drachmę, którą zgubiłam. Podobna radość, powiadam wam, jest wśród aniołów Bożych z powodu jednego grzesznika pokutującego.

Nauka

Gdybyśmy dzisiejszej ewangelji chcieli dać napis, streszczający w krótkich słowach jej myśl przewodnią, moglibyśmy go tak ująć: Uczmy się od Pana Jezusa kochać i odzyskać dla Boga błądzących naszych bliźnich.

Nam nie wolno patrzeć obojętnie na grożącą im zgubę, lecz z taką miłością, z jaką dobry pasterz szuka zbląkaną owieczki, z taką usilnością, z jaką uboga niewiasta szuka zgubionych pieniędzy, winniśmy ratować tych, którzy zeszli na manowce grzechu.

Najpierw pouczajmy ich słowem! Niech usłyszą od nas słowa upomnienia; wielu bowiem błędy popełni dlatego, że im nikt błędu nie wytknie. Ileż to razy wygłaszają oni w naszej obecności zdania, jawnie uwłaszczające wierze świętej, dobrym obyczajom lub matce-ojczyźnie, a my milczymy, jakbyśmy nie mieli „odporu w uszach“! I potem dziwimy się, że zło szerzy się z szybkością zastraszającą?! Brak nam prawdziwej miłości bliźniego i cywilnej odwagi. Nie uniewinniamy się tem, iż wszelkie upomnienie jest bezskuteczne. Skutek bowiem zależy od łaski bożej, tej zaś Pan Bóg nie odmówi, jeżeli my w czystej intencji, płynącej z serca szczerze kochającego, przekonywać będziemy błądzącego, iż postępuje niedobrze; mianowicie jeżeli przytem ohraniać będziemy jego miłość własną: dopóki tej nie zranimy żadnym słowem

ostrem, zwycięstwo będzie z pewnością po naszej stronie.

Powiada św. Grzegorz: „Kto w sercu żywi ku bliźniemu miłość, w ręku dar niesie“. Słowa upomnienia trzeba poprzeć ofiarą! Ofiarujmy więc za błądzących naszych braci pacierze, komunje św., msze św., jałmużny, cierpienia! oto dary Bogu tak miłe, że wyjednają grzesznikom łaskę nawrócenia. Piękny przykład bohaterskiej w tym celu ofiarności mamy w życiorysie św. Ignacego. Kiedy święty przebywał jeszcze w Paryżu, miał tam przyjaciela utrzymującego bardzo grzeszne stosunki. Pewnego wieczoru, gdy przyjaciel Ignacego zdążył na miejsce schadzki zwykłą drogą przez most, usłyszał głos dobrze sobie znany. Był to głos świętego, który zanurzony po szyję w zimnej jak lód wodzie tak do niego wołał: „Idziesz, nieszczęśny, na miejsce grzechu!? Idź, a ja będę tymczasem za ciebie pokutował, aby Bóg się nad tobą ulitował i cofnął straszliwy wyrok, na ciebie wydany!“ Słowa te jak ostre strzały przeszły serce grzesznika, zawstydziły go i wstrząsnęły nim do głębi, iż natychmiast się upamiętał i życie swe zmienił. — Przykład ten raczej podziwiać aniżeli naśladować możemy. Drobniejszych, łatwiejszych przecież ofiar, na jakie zdobyć się wszyscy możemy, niechaj z naszej strony nigdy nie braknie, ilekroć pragniemy szczerze pozyskać dla Boga błądzącego, gdyż tenże dopiero wtedy uwierzy, że miłość Boga i bliźniego, a nie chęć wyniesienia się jest pobudką naszego upominania.

W końcu i o tem wspomnieć należy: kto chce ratować duszę bliźniego, niech wpierv o własnem nie zapomina zbawieniu, aby czasem nie usłyszał odpowiedzi: „Lekarzu uzdrów sam siebie“ albo „Przyjacielu, wyjmij najpierw belkę z oka własnego!“.

Skrzynka pytań.

Pyt. Czy pracodawca rolny musi udzielać pomocy leczniczej robotnikowi rolnemu, który zachorował na skutek wypadku przy pracy, nie pozostającej w związku z pracami w gospodarstwie rolnem.

Odp. Pracodawca rolny obowiązany jest do udzielania pracownikowi pomocy leczniczej najdłużej przez 26 tygodni w tej samej chorobie. W razie jednak stwierdzenia przez lekarza, udzielającego pomocy pracownikowi, że choroba jest wynikiem wypadku w zatrudnieniu, pracodawca rolny powinien zawiadomić o tem Zakład Ubezpieczeń od Wypadków w Poznaniu w ciągu dwóch tygodni. Jeżeli choroba pracownika rolnego, spowodowana wypadkiem w zatrudnieniu, jest połączona z niezdolnością do pracy i trwa dłużej niż 4 tygodnie, Zakład Ubezpieczeń od Wypadków zwraca pracodawcy

rolnemu od pierwszego dnia choroby: a) całkowitą sumę udzielonych pracownikowi zasiłków, b) całkowite koszty udzielonej pomocy leczniczej. Koszty muszą być udowodnione t. j. p o p a r t e odpowiednimi rachunkami.

Za wypadki w zatrudnieniu należy uważać wypadki, przy pracy, tudzież wypadki przy domowych lub innych zajęciach, do których pracownik został użyty przez pracodawcę lub inną osobę, której podlega spowodu swego zatrudnienia. Za wypadki w zatrudnieniu uważać należy również wypadki w drodze do pracy i z pracy, tudzież wypadki przy przechowywaniu, czyszczeniu, naprawie i przenoszeniu narzędzi pracy.

Jak z powyższego wynika, ustawa bardzo szeroko ujmuje zakres wypadków przy zatrudnieniu. Jeżeli nie można ustalić, czy dany wypadek pozostał w związku przy czynnym pracą najemnej, decyzja w tym względzie należy do Zakładu Ubezpieczeń od Wypadków.

Komunikaty P. T. R.

Nr. 11. Stacja buhaja

U rolnika p. Michalskiego w małych Bałówkach została z a ł o ż o n a stacja buhaja zarodowego.

Z wspomianej stacji winni korzystać rolnicy Małych Bałówek i okolicy w jaknajszerszej mierze.

Nr. 12. Nagrody w konkursie „Kłosów“.

Nagrody za nadesłane do Redakcji „Kłosów“ artykułki o uprawie roślin pastewnych otrzymali: Z nagród I. Franc Grünberg prezes K. R. Krotoszyny wartości 25,— zł. Z nagród II. Władysław Wierzbowski sekr. K. R. w Nowemmieście 100 kg. soli potasowej. Z nagród III. Jan Brzozowski prezes K. R. w Złotowie 100 kg. kainitu i Władysław Zabłotny prezes K. R. w Ostrowitem 100 kg. kainitu.

Zdobywcom nagród wieszujemy.

Nr. 13. Stacja buhaja.

U rolnika Władysława Wielgomasa zamieszkałego w Lubawie na wybudowaniu pod Byszwałd została urządzona stacja buhaja zarodowego, rasy biało-czarnej nizinnej.

Z wspomianej stacji winni korzystać rolnicy w jaknajszerszej mierze.

T. R. P.

Nr. 14. Przypominamy

członkom Kółek Rolniczych, że z dniem 1 maja br. będzie biuro Towarzystwa Rolniczego Powiatowego przyjmować interesantów tylko w godzinach urzędowych t. j. we wtorki, środy i piątki od godziny 9-tej do 14 w biurze w Nowemmieście i poniedziałki w Lubawie.

Od członków zasięgających porady w biurze wymagać się będzie nowych legitymacji członkowskich, wobec czego należy takowe niezwłocznie wykupić.

T. R. P.

Nr. 15. Odbiór legitymacji członkowskich K. R.

Komunikujemy Zarządowi K. R. że nowe legitymacje członkowskie nadeszły już i są do odebrania w Tow. Pow. Roln. Legitymacje nie odebrały jeszcze 4 Kółka Roln.

T.R.P.

Nr. 16. Przyjmujemy nowych członków.

Komunikujemy Zarządowi Kółek Rolniczych iż nowych członków należy przyjmować jedynie po podpisaniu karty zgłoszeniowej.

Karty zgłoszeniowe należy zebrać niezwłocznie i odprowadzić do Tow. Roln. Powiatowego celem wydania nowych legitymacji.

T. R. P.

Nr. 17. Składki na potrzeby Kółka Roln.

Ponieważ niektóre Kółka Roln. narzekają na brak środków pieniężnych na liczne potrzeby Kółka jak np. na abonowanie „Kłosów“ itd. a pozostające w kasie Kółka środki z 10 proc. udziału w składkach nie wystarczają, zalecamy K. R. uchwalenie podwyżki składki np. o 1 gr. z morgi na potrzeby K. R. Podwyższenie składki o 1 gr. z morgi nie wiele podwyższy składkę, a K. Rolniczemu da możliwość pokrycia niezbędniejszych potrzeb kółkowych.

Zaznaczamy że Tow. Roln. Pow. nie jest w stanie udzielić K. R. większego udziału w składkach na skutek zredukowania przez Radę Powiatową (głosami rolników członków K. R.) subwencji dla T. R. P.

O ewentl. powziętych uchwałach Kółek Roln. należy powiadomić T.R.P.

T.R.R.

Nr. 18. Bilans P. T. R.

Zawiadamiamy członków Kółek Roln. że w bieżącym roku poraz pierwszy od roku 1929 przeszło Pom. Tow. Rolnicze w Toruniu na bilans czynny to znaczy że wyrównało przez oszczędną gospodarkę długi, i przeszło z nadwyżką przeszło tysiąc złotych na rok następny.

Podając o powyższym tuszymy nadzieję że obecnie znikną wszelkie wątpliwości ze strony niektórych rolników, jakoby członkowie mieli ponieść ryzyko za były niedobór PTR. i powotnie do Kółek Rolniczych przystąpią.

T. R. P.

Dane cyfrowe z zakresu prac Tow. Roln. Powiatowych.

Ilość Kółek Rolniczych na Pomorzu	537
Ilość członków	17.000
Ilość podpisanych kart zgłoszeniowych	12.812
Ilość pism otrzymanych przez wszystkie T.R.P.	8.038
Ilość wysłanych pism przez wszystkie T. R. P.	8.788
Ilość protok. nadesłanych przez K.R.	3.720
Ilość wniosków sporządz. na piśmie	9.623
Ilość porad ustnych	36.000
Ilość wniosków sporządzonych przez Delegatów do Spraw Finans.-Rolnych	3.349
Ilość wyjazdów	1.477.
Ilość Lustracyj K. R.	768
Ilość składek wpłaconych do T.R.P.	33.437,61 zł.

Dane cyfrowe o pracy Towarzystwa Rolniczego Powiatowego w Nowemmieście.

1) Kółek Rolniczych w powiecie	50
2) Ilość członków	1.821
3) Ilość podpisanych kart zgłoszeniowych	1.342
4) Ilość pism otrzymanych	896
5) Ilość otrzymanych protokółów od K.R.	379
6) Ilość wysłanych pism	1.498
7) Ilość wniosków sporządzonych (ważniejszych nie licząc drobnych pism).	1.218
8) Ilość porad ustnych	3.678
9) Ilość wniosków sporządzonych przez Delegata Wojewódzkiego Biura od Spraw Finansowo-Rolnych (oddłużenie)	285

- 10) Ilość wyjazdów 115
 11) Ilość lustracyj Kółek Rolniczych 51
 12) Wpłynęło składek (razem z Centralą) 3.596,92

Z zebrań Kółek Rolniczych.

Ostaszewo. Zebranie Kółka Rolniczego w Ostaszewie odbyło się dnia 5 kwietnia 1936 r. o godz. 15-tej w lokalu szkolnym.

Zebranie to zagał prezes p. Golmanowski przy obecności 19 członków. Protokół z ostatniego zebrania odczytał sekretarz. Po sprawdzeniu listy obecności członków prezes odczytał z biuletynu z dnia 1 marca br. komunikaty i najważniejsze wiadomości. Pomiędzy innymi „Wiązanka wrotyczowa ważna dla pszczelarzy“ i „Rolnicza Narada Gospodarcza w Toruniu“.

Przypomiano członkom, że „Rolnik“ w Lubawie sprowadzi wagon kainitu i po uwiadomieniu Kółka przez „Rolnik“ będzie mógł każdy swoją zamówioną ilość odebrać po cenie 3,— zł. za ctr. pojedynczy.

W dalszym porządku obrad p. Prezes stawiał wniosek, by członkowie Kółka zakupili wspólną strzykawkę do szczepienia świń przeciw różycy. Wniosek ten został przyjęty i zgodzono się na zakupienie takowej. Na nowego członka został przyjęty Zomkowski Stanisław. Na tem zebranie zamknięto pochwaleniem Pana Boga.

Jak poznać mleczną krowę?

Na Pomorzu hodowane jest bydło w kierunku tak zwanej podwójnej użytkowości, mięso-mlecznej, t. zn., że od krowy żądamy dobrej wydajności mlecznej a jednocześnie i dobrego obłożenia mięsem; krowa taka łatwo się opasa, jest to zwierze tęgie, rosłe.

Niezależnie od rasy możemy ustalić pewne cechy mleczności, które będą charakteryzowały dobrą mleczność. Poznawszy dokładnie oznaki mleczności u krowy, możemy na ich podstawie określić, czy zwierzę, które np. zamierzamy kupić, jest mleczne. Oczywiście nie jest to w 100 procentach pewne, ale naogół, dobry znawca nie omyli się, czy krowa, o którą chodzi jest dobrą dójką, czy też to będzie gałgan do mleka. Cechy mleczności są następujące: **Głowa** -- lekka, delikatna, sucha, o lekkim cienkim rogu, oko — ładne, wesołe. **Szyja** — dość delikatna, często szczupła, o małym podgardlu, większe podgardla i skórę zwysającą, posiadają raczej sztuki o skłonności do opasu. **Tulów** — dobrze rozwinięty, beczkowaty, żebra szeroko ustawione, tak, że szczególnie między ostatnie żebra z łatwością mieszczą się dwa palce, zad szeroki, o dobrze rozstawionych kościach miednicy.

Jednym z ogólnych wskaźników cech mleczności jest **skóra**: powinna ona tworzyć na szyi drobne, równoległe fałdy, na żebrach zaś układa się w długie (wpoprzek do żeber) fałdy, t. zw. **baty**. Owe „baty“, przez nieświadomych rzeczy, są nieraz brane za pręgi, spowodowane pobicciem krowy. Za ostatniem żebrzem, gdzie zwykle bada się cienkość skóry, skóra powinna się dać odciągnąć i im jest cieńsza, tem lepiej.

Ogon — powinien być cienki, długi, z obfitą kłasią ogonową. **Wymię** — powinno być równomiernie rozwinięte, to znaczy, że wszystkie 4 ćwiartki są jednakowe, o dość dużych łatwo-uchwytnych strzykach; wamię jest „dobre

rozpięte“, to znaczy daleko sięgające pod brzuch, z dużemi żyłami t. zw. mlecznemi, w miejscu, gdzie żyły przebijają jamę brzuszną, łatwo jest namacalny „dołek mleczny“, w który u dobrej dójki z łatwością zmieści się palec. Również na wymieniu wydziemy całą sieć żyłek. Wymię krowy mlecznej pokrywa cienka, obficie fałdująca się skóra, pokryta drobnym włosem.

Dla drobnych dzierżawców rolnych.

Zachodzą wypadki, że od drobnych dzierżawców rolnych pobierany jest czynsz dzierżawny wyższy, aniżeli przewiduje ustawa z dnia 31. VII. 1924 r. Dz. URP. Nr. 75 poz. 741.

Wobec powyższego przytaczamy poniżej kto i w jakiej mierze może korzystać z obniżonego czynszu dzierżawnego.

Art. 3. wspomnianej ustawy głosi, że ochronie podlegają grunty dzierżawne do 5 ha. użytków rolnych dla każdego dzierżawcy.

Art. 4. Dzierżawy gruntów korzystające z ochrony nie mogą być bez zgody dzierżawców rozwiązane, ani dzierżawcy nie mogą być pozbawieni posiadania dzierżawionego gruntu czy to na podstawie wypowiedzenia lub też wniosków o eksmisję, czy też na skutek skargi sądowniej właścicieli o oddanie im gruntu dzierżawionego w posiadanie.

Przepisy cywilne dotyczące wypowiedzenia lub rozwiązania stosunku dzierżawnego nie mają zastosowania do dzierżaw wyżej wymienionych.

Art. 7. Właściciel może żądać zwrotu wydzierżawionego gruntu:

- jeżeli dzierżawca z własnej winy nie zapłacił należnego czynszu dzierżawnego w ciągu 30 dni po terminie.
- jeżeli dzierżawca bez zgody właściciela poddzierżawił grunt ale tylko odnośnie do poddzierżawionej działki.
- jeżeli dzierżawca bez zgody właściciela eksploatuje na dzierżawionym gruncie bogactwa kopalniane lub kamieniołomy.
- jeżeli dzierżawca dobrowolnie zgadza się na opuszczenie gruntu dzierżawionego.

Art. 6. Czynsz dzierżawny drobnych działek gruntowych może być żądany, ustanawiany i płacony tylko w kwocie pieniężnej i nie może przewyższać kwoty odpowiadającej równownikowi ceny targowej 150 kg. żyta z 1 ha. Czynsz dzierżawny ma być płacony w dniu 1 listopada każdego roku dzierżawnego zdołu.

O bliższe informacje należy się zwracać do pp. komisarzy ziemskich i Towarzystw Rolniczych Powiatowych.

Kultura łąk i pastwisk.

Poprawiaj łąki, abyś miał dużo dobrej zdrowej paszy!

- Odwadniaj! Dobra łąka — to dużo dobrego siana.
- Nawóz! Dużo dobrego siana — to dużo zdrowego inwentarza.
- Bronuj! Dużo zdrowego inwentarza — to dużo mleka, dużo siły dużo nawozu.
- Walcuj! Dużo siły, dużo nawozu to duża żyzność gleby.
- Podsiewaj!
- Niszcz chwasty! Dobra łąka lub pastwisko — to potęguje żyzność gleby.

Oparcie gospodarstwa mlecznego głównie na paszy treściwej jest nieprawidłowe. Dobre i zdrowe mleczne gospodarstwo winno być oparte na zielonej paszy i na dobrym sianie.

Plony z pól uprawnych wzrosły w ostatnich 50 latach o ok. 50 proc. podczas gdy plony z łąk i pastwisk pozostały te same.

Leży w interesie rolnika podnieść plony i dochodowość łąk, pastwisk i nieużytków.

50 proc. więcej i lepszego siana z łąk meljorowanych.

Główny Urząd Statystyczny ogłasza w „Wiadomościach statystycznych”: Że za okres 5 lat w Polsce zebrano przeciętnie: z łąk meljorowanych 3100 kg. siana z 1 ha. z łąk niemeljorowanych 2100 kg z jednego ha. Naturalnie, że siano z łąk meljorowanych było przytem nieporównanie lepsze.

Doświadczenia czeskie Bogumiła Kostky, podane w gazecie „Hospodarsky Obzor“ potwierdzają powyższe dane co do opłacalności meljoracji:

Łąka bez bronowania i nawożenia dała 33q dobrego siana

Łąka bez bronowania, lecz nawożona dała 57q z 1 ha.

Łąka bronowana, lecz nie nawożona dała 46q z dwóch

Łąka bronowana i nawożona dała 76p pokosów.

O racjonalnem przeprowadzeniu izolacji od wilgoci wody.

Usunięcie wilgoci w budynkach mieszkalnych i urządzeniach technicznych wogóle jest jednym z gwarantujących spokój i nieprzewidziane wydatki.

Zasadniczo kwestja powyższa musi być rozpatrywana w dwóch wypadkach;

- 1) gdy chodzi o izolację części już wzniesionych,
- 2) gdy budowa jest projektowana na wilgotnym gruncie.

W pierwszym wypadku należy stosować izolację wewnętrzną, i to taką, któraby była najmniej kłopotliwa i łatwa do przeprowadzenia.

O ile mi wiadomo najskuteczniejszym jest w danym wypadku zwykłe tynkowanie zaprawą cementową z domieszką hidrofuge „Castor“.

Hidrofuge „Castor“, jako środek wysoce wodochłonny, łączy się z cementem, czyniąc zaprawę bardziej plastyczną, co ułatwia samo tynkowanie. Tynk taki nie powinien przekraczać 2 cm.

Drugi punkt obejmuje izolację fundamentów, w budynkach wznoszonych na wilgotnym gruncie, lub tam, gdzie jest woda zaskórna.

I w tym wypadku najskuteczniejszym jest hidrofuge „Castor“. Zmienia się jedynie sposób przeprowadzenia samej izolacji. Będzie to tak zwana izolacja pozioma. Polega ona na tem, że zamiast pap i asfaltów etc., stosujemy pomiędzy kilka pokładów cegieł zaprawę cementową z „Castorem“. Przytem mur, który pozostaje w styczności z ziemią, tynkujemy tak, że zaprawa cementowo-Castorowa od zewnątrz. Dzięki podobnemu zabezpieczeniu suchą, nieprzenikliwą na wilgoć i wodę powłoką, która zabezpieczając cały obiekt od kapilarnego przesiąknięcia, gwarantuje bezwzględna suchość budynku.

Omawiając sprawę izolacji budynków wogóle, warto poświęcić kilka słów sprawie poszcze-

gólnych części tychże, jako to: elewacji, fasad, tarasów, dachów płaskich i łukowych, piwnic etc. oraz takich, które stanowią całość same w sobie, jako to: stajnie, obory, lodownie, doły kisonkowe, — kompostowe, szambo i t. p.

Budowle tego rodzaju posiadają charakter trwałe i zaletą ich winno być jaknajdłuższe praktyczne użytkowanie. Jest to osiągalne przez zastosowanie warstwy ochronnej i zaprawy cementowej z domieszką hidrofuge „Castor“. Ten ostatni dzięki swej wysoce wodochłonnej właściwości daje w rezultacie bezporowatą i nieprzeziąkliwą na wilgoć i wodę powłokę, która nie będąc wrażliwą na wahania atmosferyczne, przyczynia się tem samem do konserwacji obiektów odnośnych.

Rozmaitości

Tajemniczy filantrop.

Danja ma od kilku tygodni dość niezwykłą sensację.

Do towarzystwa walki z chorobą raka w Kopenhadze zgłosił się przed trzema tygodniami pewien starszy pan i położywszy przed członkami prezydium pakiet banknotów, zawierający 10.000 koron, oświadczył: „To na cele towarzystwa od nieznanego przyjaciela cierpiącej ludzkości“. Gdy zdumieni tym hojnym darem członkowie prezydium poprosili by ofiarodawca wyjawil swe nazwisko, starszy pan wyszedł dośpieszenie.

W kilka dni ta sama scena powtórzyła się w towarzystwie przeciwgruźliczem.

Oba te wypadki były szeroko omawiane przez prasę kopenhaską. Tajemniczy ofiarodawca, bojąc się rozgłosu, zmienił swą taktykę. Odtąd nie z j a w i a się osobiście, lecz posyła różnym instytucjom dobroczynnym listy z banknotami. Jeden z dyrektorów schroniska dla emerytów spotkał kiedyś na ulicy tajemniczego ofiarodawcę, którego widział w towarzystwie przeciwgruźliczem i od którego otrzymał przed niedawnem czasem przesłane 40.000 koron na rozbudowę schroniska. Na naleganie dyrektora nieznanomy zgodził się na uchylenie swego incognito i podał nazwisko M. Danielson-Odense, ul. Pałacowa 29 w Kopenhadze. Dyrektor posłał pod wskazany adres list z podziękowaniem w imieniu zarządu schroniska dla emerytów za tak hojny dar. List wrócił po dwóch dniach. Pod Wskazaniem adresem nie było p. Odense i jak wykazały dochodzenia poczty, pan o takim nazwisku wogóle nie mieszka w Kopenhadze. Tymczasem tajemniczy filantrop nie zaniechał swej akcji. Suma rozdanych przez niego pieniędzy na różne cele społeczne wynosi 195.000 koron.

Szlachetny gest ministra.

Poznań. Z okazji otwarcia międzynarodowych Targów Poznańskich istniał zamiar wydania przez miasto rautu dla gości targowych wieczorem na ratuszu. Jednakże na wyraźne życzenie p. ministra Góreckiego raut odwołano, a pieniądze, jakie na ten cel byłyby wydane, będą przeznaczone dla bezrobotnych miasta Poznania.

Cy jesteś członkiem P. R. T. ?